

Kv Myntet 10, Lund

RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459
Lunds stad och kommun, Skåne län
Arkeologisk schaktningsövervakning 2020
Linnea Lidh

Titel: Kv Myntet 10, Lund

Författare: Linnea Lidh

Kulturmiljörapport: 2021:8

Omslagsbild: Bild över schaktet och fastigheten sett från väster.

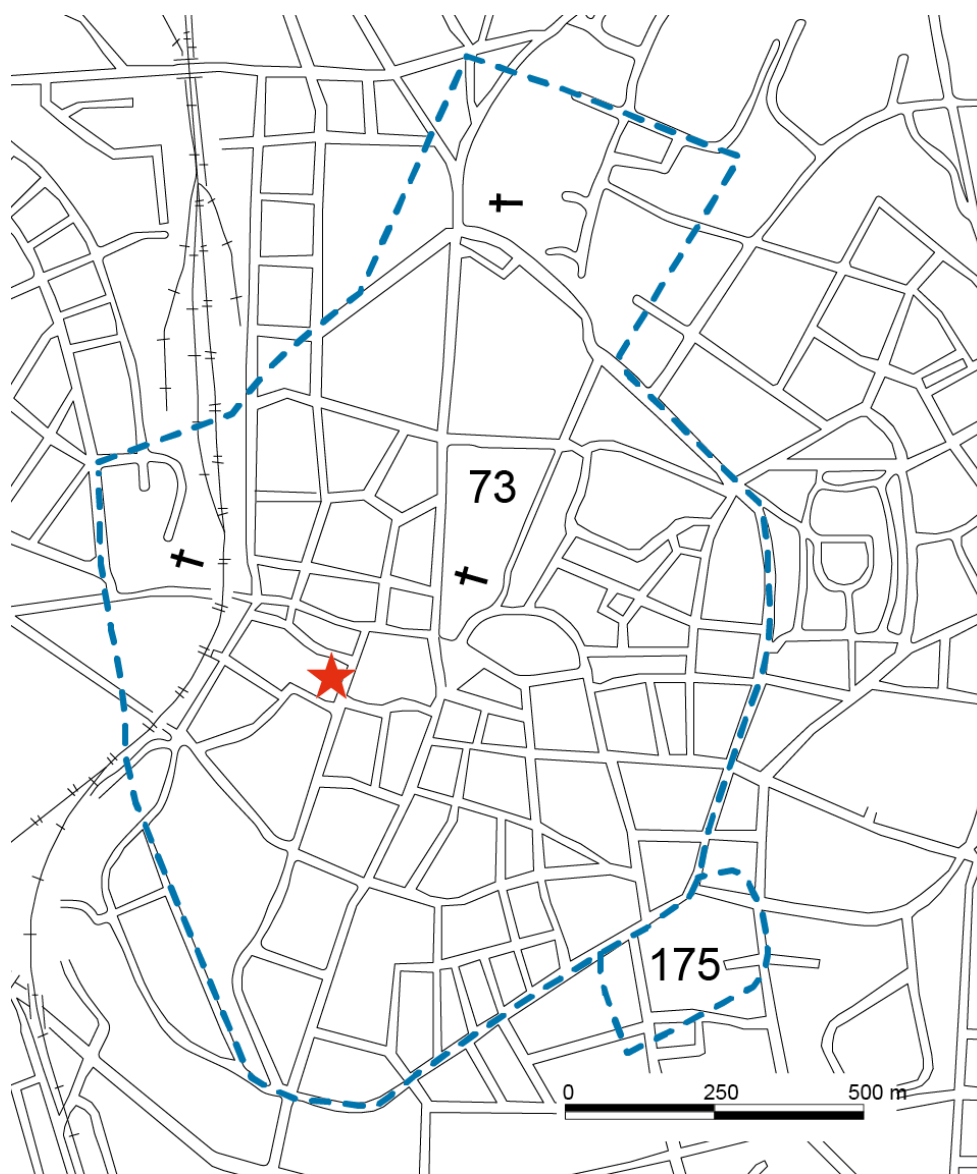
Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning.....	2
Fornlämningsmiljö	3
Tidigare arkeologiska iakttagelser	3
Genomförande och resultat.....	7
Kulturlagerstatus	11
Förslag på fortsatta åtgärder	11
Administrativa och tekniska uppgifter.....	12
Referenser	13
Tryckta källor:	13
Övriga källor:.....	13
Bilagor	13
Bilaga 1: Plan- och sektionsritningar	14
Bilaga 2: Fyndförteckning KM 98103:1–10	25
Bilaga 3: Makrofossilanalys	26

Sammanfattning

- Med anledning av att fastighetsägaren ville utföra ledningsarbeten på fastigheten kv Myntet 10 i Lund genomförde Kulturen en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning enligt Länsstyrelsens beslut (Lst. dnr. 431-20104-2020, Kulturens proj. nr A_2020_0063).
- Ledningsschaktet var planerat till en sträcka på 40 meter, 2 meter djupt och 1 meter brett.
- I schakten framkom ett flertal lager som tolkas som lergolv, en bit av ett tegelgolv och en avröjning som kan kopplas till fastighetens tidigare bebyggelse.
- Två stenläggningar kan knytas till gårdsmiljön på platsen med möjlig datering till högmedeltid.
- I ett djupschakt för en pumpbrunn kunde moränleran dokumenteras på ett djup av 1,80 meter. Ovan detta lager framkom ett tjockt humöst lager innehållande östersjökeramik av en typ som kan datera den tidigaste markanvändningen till 1000–1100-tal.

Figur 1. Lunds medeltida stad, fornlämnning 73:1, med platsen för undersökningen markerad med en röd stjärna.

Inledning

Med anledning av att fastighetsägaren ville utföra ledningsarbeten på fastigheten kv Myntet 10 i Lund genomförde Kulturen en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning enligt Länsstyrelsens beslut (Lst. dnr. 431-20104-2020, Kulturens proj. nr A_2020_0063). Schaktningen var planerat till en 40 meter lång sträcka, med en bredd på 1 meter och maxdjup på 2 meter. Ledningarna skulle ansluta till huvudledningarna i Grönegatan.

Fornlämningsmiljö

Kvarteret Myntet ligger i den västra delen av det medeltida stadsområdet och har fått namn efter det kungliga myntverket, Möntergården eller Myntaregården, som under senmedeltiden låg i kvarteret (Gardelin et al 2007:52). I Lund präglades mynt under två perioder, mellan åren 1018/1035–1377 och 1396–1440/1444 där präglingen under den senare perioden har satts i förbindelse med nämnda gård. Den äldre myntningen, som utförts på kungsgården väster om domkyrkan, upphörde år 1377. Några år därefter skänktes kungsgården av drottning Margrete till domkyrkan, varför den återupptagna myntningen flyttade till ny plats, förmodligen i dagens kv Myntet (Karlsson 2004:30).

På Andréns rekonstruktion av Lunds medeltida tomter ligger Kv Myntet 10 på den tomt som benämns 332:1 (Andréns 1984:19, 120). Inom denna tomt fanns Myntaregården, med belägg från år 1458. Samma år skiftas gården från kronan till S:ta Maria altare i Lunds domkyrka, varefter det finns ett flertal skriftliga belägg rörande tomten. Dess arrendatorer och ägare var:

År 1480	Arrenderades av Barthold Dörhagen
År 1534	Beboddes av änkan Karine Jons
År 1541	Arrenderades av Arent Petersen Hollender och hans hustru Marine. I gården omtalas hus med "tegeltag som nu aer tegeltag og halmtagh po thett andett huss"
År 1580	Arrenderades på "evig tid" av sockenprästen i Nevishög och Brågarp Arild Hansen och hans hustru Marine Willumsdatter
År 1615	Arrenderades på "evig tid" av Claus Schult och hans hustru Bodil Agesdotter
År 1618	Betalade krämaren Claus Jepsen (Schult?) jordskyld
År 1650	Betalade Niels Pedersen samt Margrete, Torbern Pedersens änka jordskyld
År 1656	Ägdes av Niels Pedersen

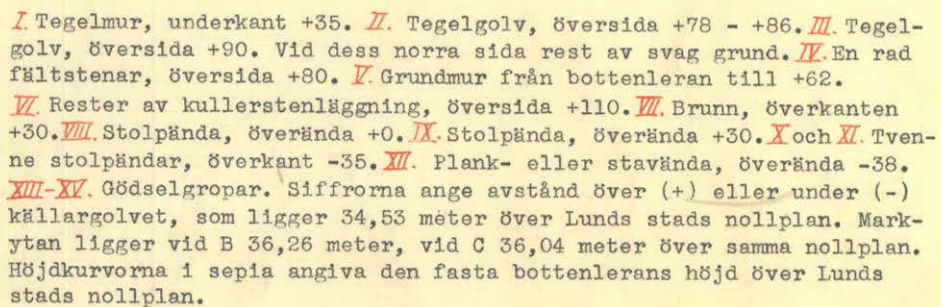
Dagens fastighet ut mot Grönegatan är uppförd år 1847 i en våning med souterrängvåning utan källare. Fastighetens gårdsflygel i två våningar tillkom år 1878 (Bevaringskommittén 1981:131).

Tidigare arkeologiska iakttagelser

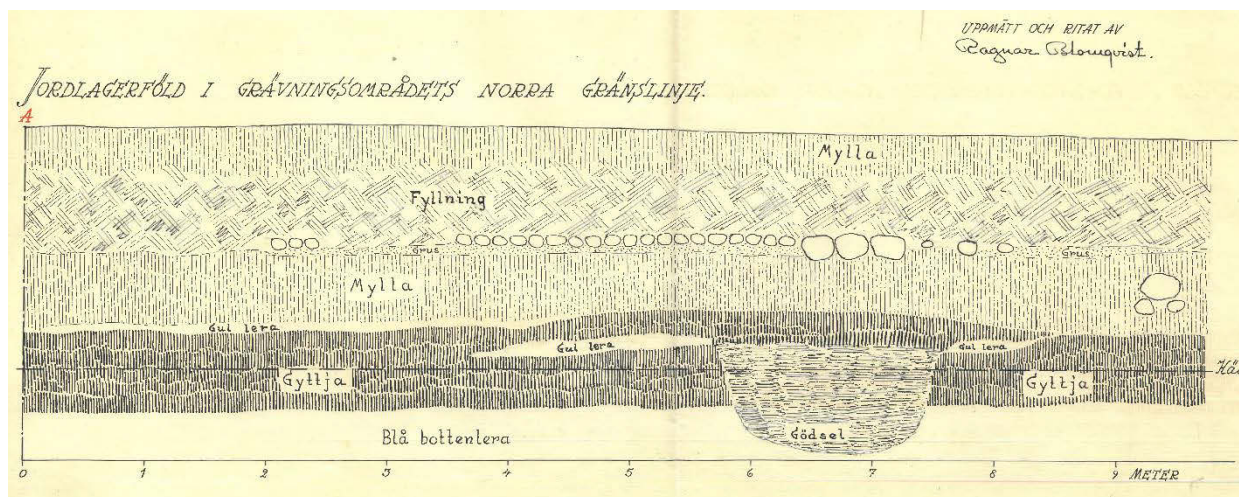
Så sent som år 2012 grävdes ledningsschakt genom kvarteren vilket gör att kunskapen om lämningarna vid arbetsområdet var till viss del god. I gatorna kring kvarteret har det förekommit arkeologiska undersökningar som påvisat äldre gatubeläggningar, bland annat en broläggning och rustbädd, vilket tyder på att gatunätet är ålderdomligt kring kvarteret. Informationen om de arkeologiska iakttagelserna i kvarteret har sammanställts i tabellen nedan och är huvudsakligen hämtad från Kulturens LA-arkiv:

År:	Fastighet och iakttagelse:
1932	Myntet 11. Iakttagelser vid grundgrävning: tegelmur, tegelgolv, syllstenar, kullerstensläggningar, en brunn och gödselgropar.
1944	Korsningen Grönegatan/Fiskaregatan. Iakttagelser vid grävning för brandbrunn: gammal gatubeläggning påträffades bestående av stenar på ett djup om 0,80 m.
1973	Grönegatan. Grävning för avloppskulvert; bl a påträffades äldre stenläggningar utmed en stor del av gatans nuvarande sträckning.
1983	Stora Fiskaregatan. Schaktningsövervakning tvärsöver Fiskaregatan, ca 6 m väster om Grönegatan framkom ett parti med större stenar.
1988	Stora Fiskaregatan. Schaktningsövervakning, strax före korsningen med Grönegatan påträffades ett parti med fältstenar på ett djup om ca 0,80 m, samt svarta och välbevarade kulturlager.
1989	Myntet 13. Schaktningsövervakning där välbevarade kulturlager påträffades.
1992	Myntet 3, 4, 5. Slutundersökning med bebyggelsekontinuitet från slutet av 900-talet, broläggning i Stora Fiskaregatan från 1000-talet, ett stenhus från 1200-talet, tomtgräns (Larsson 1993).
1992	Stora Fiskaregatan. Schaktningsövervakning; tidigmedeltida kulturlager, dendrokronologisk provtagning av stöttorna till äldsta gatunivån gav datering till 1053+/- 5 år. Gatusträckningen skiljer sig något mot dagens.
1995	Myntet 2. Förundersökning vid dränering: fragmenterade kulturlager med goda och fuktiga bevaringsförhållanden.
2000	Grönegatan. Schaktningsövervakning för rännstensbrunn: stenläggning för äldre gatunivå påträffades 1,20–1,40 m under befintlig gatunivå och en rustbädd påträffades på ett djup av 1,55 m.
2002	Myntet 9. Geoteknisk förundersökning: provborrning på 9 punkter. Kulturlagertjockleken varierade mellan 1,70–2,40 m. Fuktig och välbevarad kulturjord framkom (Karlsson 2004).
2010	Myntet 29, 30. Geoteknisk förundersökning: provborrning på 4 punkter, kulturlager på ett djup mellan 0,50/0,75–1,90/2,70 m. Därunder framkom torv, sedan moränlera (Ericsson 2010).
2012	Myntet 29. Schaktningsövervakning. En stenläggning i Grönegatan påträffades ovanpå moränlera, vilket tyder på en mycket gammal stenläggning (Kockum 2012).
2012	Myntet 29. Schaktningsövervakning vid nybyggnation: rester efter metallverksamhet, daterad till 1600-1700-tal. Resterna av ett tegelgolv och murad tegelvägg som dateras till senmedeltid (Guldåker 2012).

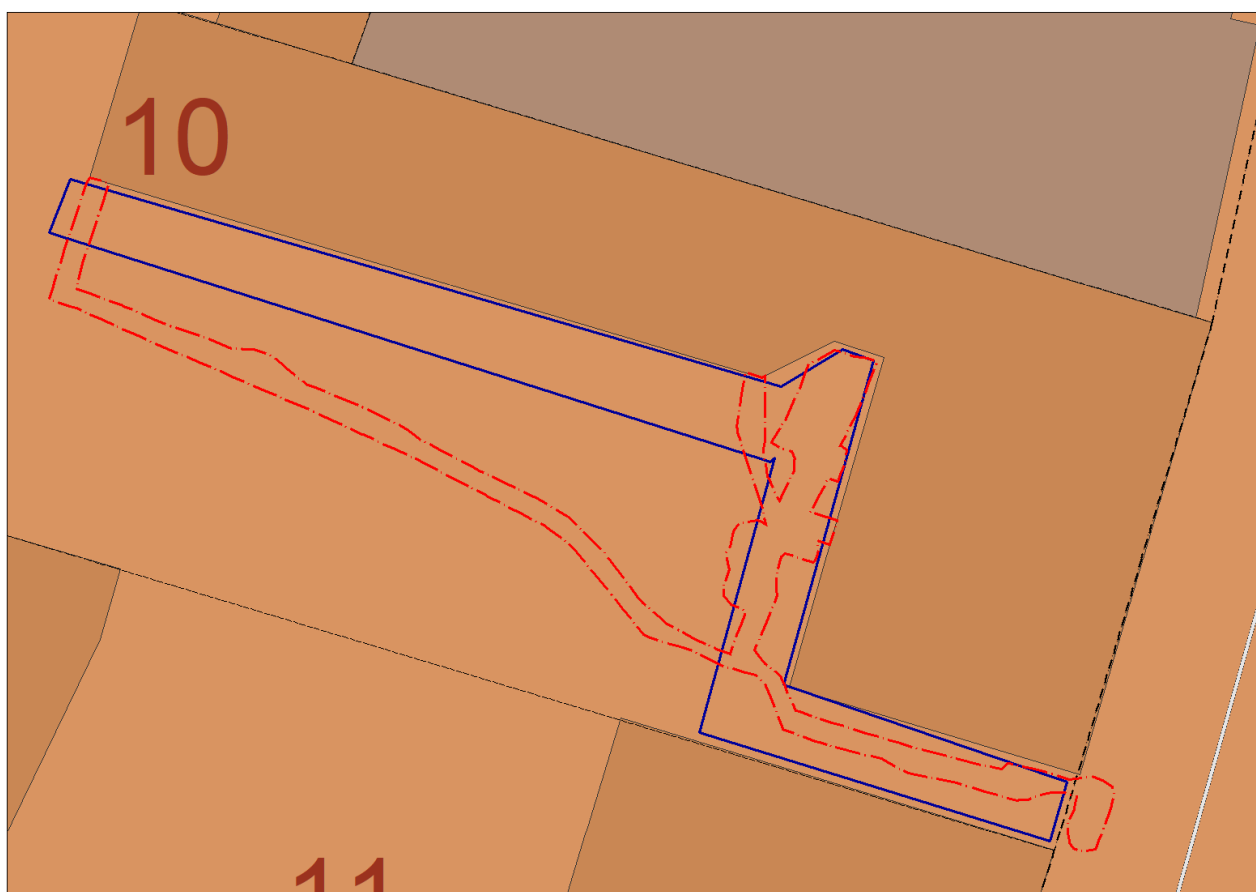
PLAN.

5

Figur 3. Norra sektionsritningen, mot kv Myntet 10, från grundgrävningen i Myntet 11 år 1932, för referens se figur 2. Här kan man se en kullerstenläggning knappt 1 meter ner i marken. Hämtat från Kulturen LA-arkiv.

Figur 4. Undersökningsområdet markerat i blått, faktiska schaktet i rött.

Genomförande och resultat

Ledningsschaktet var planerade till en sträcka på 40 meter, 2 meter djupt och 1 meter brett och var i ansökan till Länsstyrelsen förlagd längst med byggnadens fasad. Redan från början uppstod problem då en ny schaktsträckning föreslogs söder om ledningsschaktet som dragits 2012 från grannfastigheten tvärs över innergården. Denna nya sträcka accepterades av Länsstyrelsen då ledningen förlades intill redan grävt område samt att sträckan skulle komma att bli något kortare.

Ett cirka 0,60 meter brett schakt drogs från fastighetens sydvästra hörn söderut i 4 meter för att sedan svänga sydöst och dras tvärs över innergården. Efter omkring 18 meter pausades schaktningen på denna sträcka för att påbörja dragningen av dag- och spillvatten från vinkeln av fastigheten på innergården. Från hörnet drogs schaktet söderut där en pumpbrunn placerades på ett djup av 2 meter, vilket medförde att schaktets bredd behövde utökas något. Ledningarna drogs sedan fortsatt söderut och schaktet i väster drogs vidare så att ledningarna kunde anslutas till varandra i mynningen till passagen mellan fastigheten och fastigheten i söder. I passagen mellan fastigheterna drogs schaktet med en bredd på 0,80 meter, precis norr om schaktet från år 2012 ut till Grönegatan.

Figur 5. Tegelgolvet i schaktet, kontext 151.

Längst sträckan tvärs över gården låg schaktbotten på ett djup av 0,60 till 0,70 meter och här dokumenterades raseringslager samt en möjlig avröjning på ett djup av 0,35 meter (se bilaga, sektion 121). I fyllnaden efter avröjning framkom mycket uppblandad lera, tegel i både rött och gult, samt sten och kalkbruk. Detta tillsammans med ett intakt lergolv på ett djup av 0,35 meter tolkas som resterna efter en gårdsbyggnad. Inga daterande fynd. Cirka 5 meter väster om passagen påträffades en bit av ett tegelfundament, kontext 151, i rött tegel på ett djup av 0,60 meter (se figur 5). Denna konstruktion kan knytas till de tegelgolv som påträffades år 2012 och dateras till senmedeltid/efterreformatorsk tid.

Vid fastighetens vinkel låg redan flera ledningar och brunnar och ner till en meters djup var massorna påverkade och omrörda. Keramik av typerna Östersjökeramik och yngre rödgods framkom i dessa massor. På ett djup av 0,95 meter fyra meter söder från fasaden i norr påträffades en stenpackning (129) som kunde följas ytterligare 4–5 meter söderut i schaktet. Denna stenpackning tolkas som en stenläggning på en innergård, något äldre än tegelkonstruktionen med en möjlig datering till högmedeltid. I lagret under och runt stenpackningen framkom ett tunnare lager som tolkas som ett brukningslager (132), tillkommen vid stenpackningens brukningstid.

I brukningslager 132 togs ett makrofossilprov som skickades på analys. Provsvar visade att lagret speglade ett typiskt köksavfall, med förkolna säd, rester av fiskrens och slaktavfall. Det är möjligt att stenpackningen legat i direkt anslutning till en plats där mat tillretts. Alla fyra sädesslagen är representerade i lagret där råg och havre dominerar, vilket kan peka på att materialet är från 1300-talet eller senare (se bilaga 3).

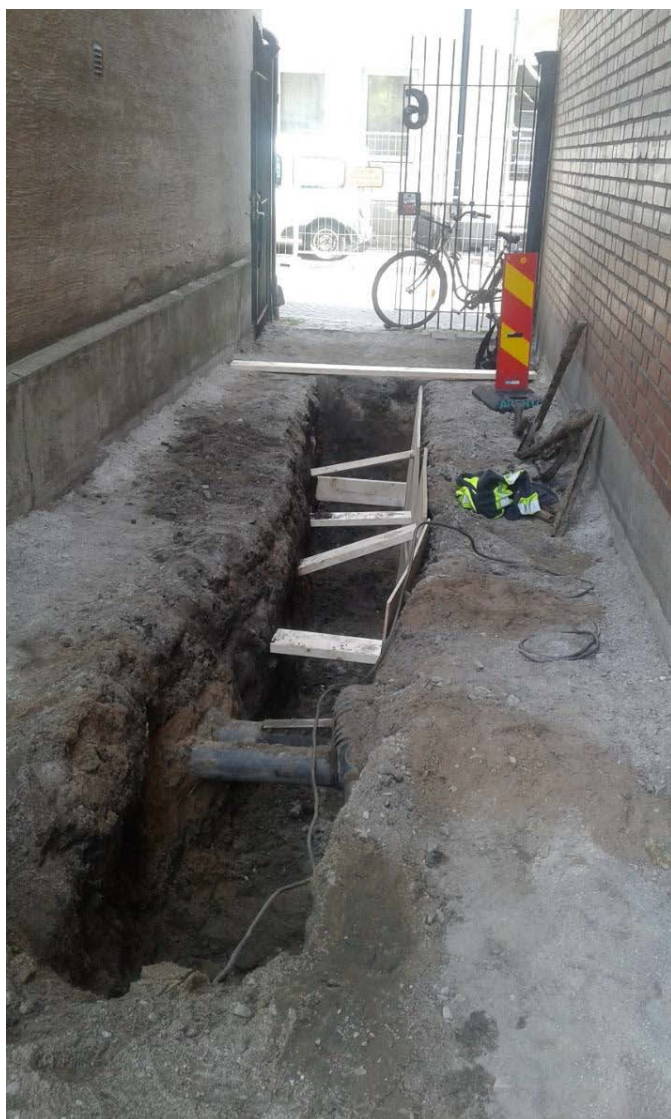
Schaktet för pumpbrunnen blev 2 meter djupt och på 1,80 meters djup framkom moränlera (se bilaga, sektion 186). Över moränen låg ett lerigt lager innehållandes en del sten som möjligen är en knadderyta, och kan tolkas som en tidig marknivå. Över den kom ett 0,20 meter tjockt brunt humöst lager innehållande en rustbädd eller liknande med sandiga inslag som möjligen är vattenavsatt (139). Trämaterialet var delvis mycket nedbrutet och det är oklart om detta var ett lager eller möjligen en fyllning i en större nedgrävning, eftersom schaktet var begränsat. I detta lager framkom östersjökeramik av en typ som sannolikt kan dateras till tidig medeltid (Brorsson 2002:120f). Över detta lager framkom ett möjligt brukningslager (138) med träkol och djurben, även det innehållande östersjökeramik. Över brukningslagret låg ett utjämningslager och på detta, vid ett djup av 1,20 meter, framkom möjligen resterna av ett brutet lergolv som då är yngre än stenläggningen 129 med en möjlig datering till tidig- eller högmedeltid.

I brukningslagret 138 togs ett makrofossilprov som visade på att lagret bestod till stor del av träkol och träflis. Lagret dominerades av ogräsfrön av arten tiggarranunkel som är typiskt för fuktiga miljöer. Inslag av starrfrukter i lagret tolkas som att jorden består av en del stalldynga. Köksavfall i form av hasselnötter och förkolnad säd förekom också i provet. Lagret tolkas som en fuktig bakgårdsyta där djur kan strövat runt (se bilaga 3).

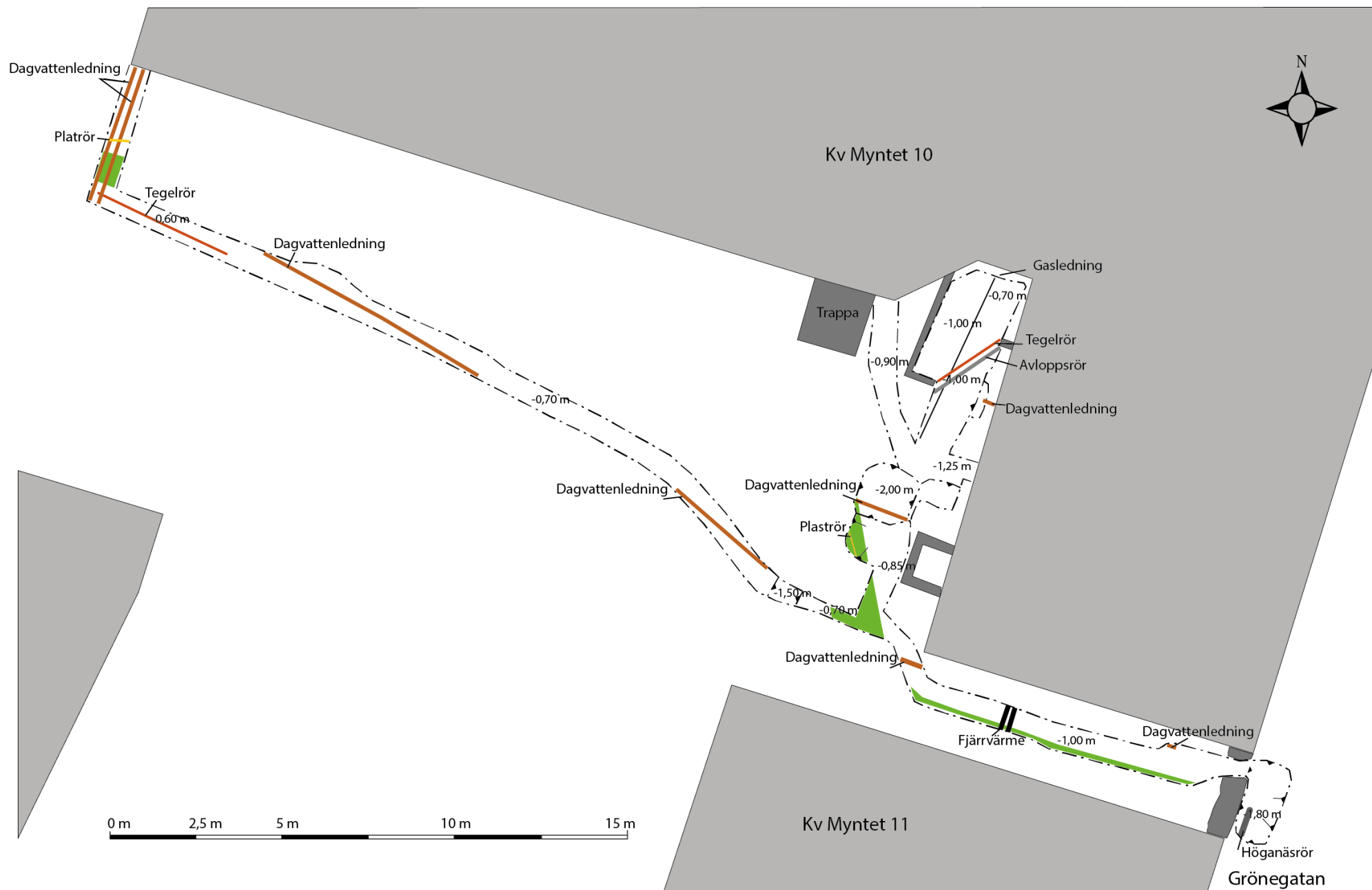
På sträckan i passagen mellan husen grävdes schaktet till 1 meters djup med en bredd av 0,80 meter. En sektion upprättades mot norr (se bilaga, sektion 183). Denna sektion var väldigt svårtolkad, troligen

på grund av ett dagvattenschakt strax norr om sektionen som delvis påverkat massorna i sektionen ner till 0,80 meters djup. Möjligen kunde två lergolv dokumenteras där det äldre lergolvet kan vara samtida med en stenläggning som framkom på 0,80 meters djup. I lagret under lergolvet (163), i botten av schaktet, hittade keramik av typen äldre rödgods vilket kan datera lergolvet till högmedeltid. Denna stenläggning kan möjligen kopplas till den stenläggning som påträffats längre in på gården då de framkom ungefär på samma djup, dock var stenarna i den andra packningen av något större storlek vilket kan tyda på en rumslig indelning av ytan på innergården.

Kv Myntet bestod av endast ett fåtal tomter fram tills 1800-talet då kvarteret förtätades och fick byggnadslinjer utemot alla gator (Bevaringskommittén 1981:126f). Fastigheterna Myntet 10 och 11 var tidigare del av samma tomtmark och därför kan man sannolikt koppla den kullerstensläggning som framkom vid 1932 års grundgrävning i kv Myntet 11 (se figur 3) med den stenläggning som framkom i passagen mellan husen.

Figur 6. Schaktet i passagen mellan fastigheterna, sett från väster. Träskivor stöttade upp schaktväggen för att undvika att gruset i ledningsgraven från år 2012 rasade ut i schaktet.

Figur 7. Schaktets utbredning. Äldre ledningar är utritade samt schaktet från 2012 års grävning är markerat i grönt. © Lantmäteriet

Kulturlagerstatus

Närmst intill fasaden till fastigheten var massorna omrörda ner till omkring en meters djup, möjligen vid uppförande av huset under mitten av 1800-talet. Flera ledningsdragningar och brunnar har också påverkat marken inne på gården. De intakta kulturlagren som dokumenterades bedöms som välbevarade.

Förslag på fortsatta åtgärder

Inga fortsatta åtgärder är nödvändiga, alla arbeten är klara.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens dnr	431-20104-2020
Fornlämningsnr	RAÄ Lund 73:1
Lämningsnr, fornreg	L1988:5459
Kulturens projektnr	A_2020_0063
Trakt/kvarter/fastighet	Kv Myntet 10
Socken	Lund
Kommun	Lund
Län	Skåne
Typ av exploatering	Ledningsarbete VA
Uppdragsgivare	Susanne Åhman
Typ av undersökning	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Linnea Lidh
Övrig personal	Linda Billström
Fältarbetstid	2020-08-04 – 2020-09-25
Fälttid, arkeolog, tim	41 h
Fälttid, maskin, tim	-
Yta, m ²	44 m ²
Kubik, m ³	43 m ³
Schaktmeter, m	-
Fyndmaterial	KM98103:1–10. Fynden förvaras efter fyndfördelning på Kulturens magasin Diabasen
Ritning, dokumentation	7 st A3 ritfilm: 4 sektionsritningar skala 1:20, 2 planritningar skala 1:100 och 4 planritningar skala 1:20, Digitala inmättningsfiler i Kulturens stads-GIS
Foto	22 digitala fotografier
Analys	Makrofossilanalys
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen Myntet 10.

Referenser

Tryckta källor:

Andrén, A. 1984. Lund. Tomtindelning, ägostruktur, sockenbildning. I: *Medeltidsstaden* 56. Riksantikvarieämbetet. Stockholm.

Bevaringskommittén. 1981. *Lunds stadskärna*. Bevaringsprogram Clemens och Drottens rotar. Lund.

Brorsson, T. 2002. Tidig medeltid 1000–1200. I: *Keramik i Sydsverige: en handbok för arkeologer*. Lindahl, A. et al. Lund: Keramiska forskningslaboratoriet.

Ericsson, G. 2010. Kv Myntet 29 och 30, Lund. Geoteknisk provborrning 2009. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 364*. Lund.

Gardelin, G, Ericsson, G och Karlsson, M. 2007. *Städernas kulturlager. En värdering av ett hotat källmaterial med utgångspunkt i exemplet Lund*. Länsstyrelsen i Skåne län. Malmö.

Guldåker, A. 2012. Kv Myntet 29, Lund. Arkeologisk förundersökning 2012. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 439*. Lund

Karlsson, M. 2004. Kv Myntet 29, Lund. Arkeologisk förundersökning 2002-2003. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 118*. Lund.

Kockum, J. 2012. Kv Myntet 29, Lund. Arkeologisk förundersökning 2012. *Arkeologiska arkivrapporter från Lund, nr 409*. Lund.

Larsson, S. 1993. Kv Myntet nr 3, 4, 5, Lund. *Stratigrafisk rapport*. Med bidrag av Anders Olsson, Conny Johansson, Vibeke Vibeke Vandrup Martens, Karl-Magnus Lenntorp, Catherine Svensson och Lars Salminen. Kulturen, Lund.

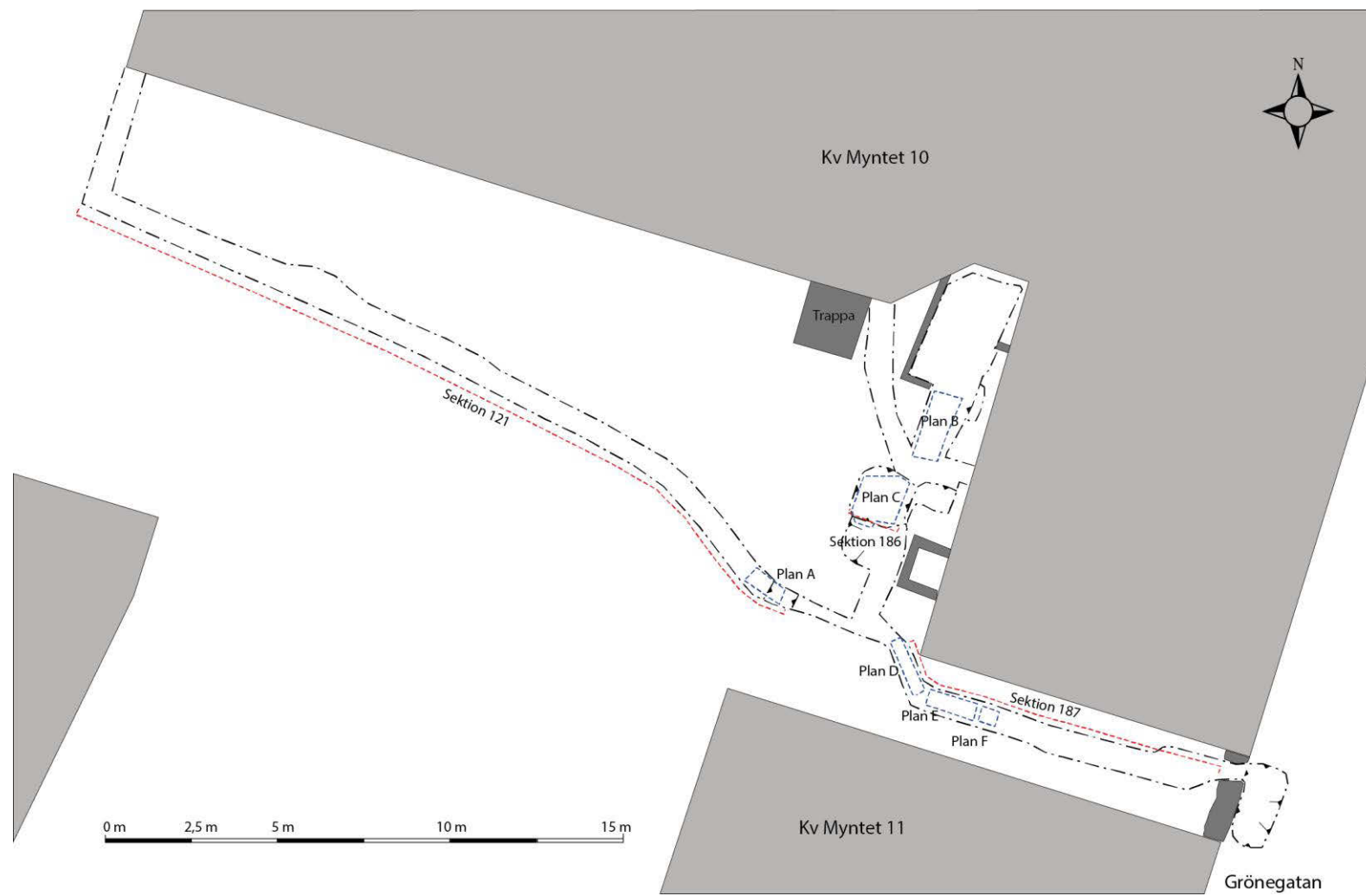
Övriga källor:

Kulturen LA-arkiv.

Bilagor

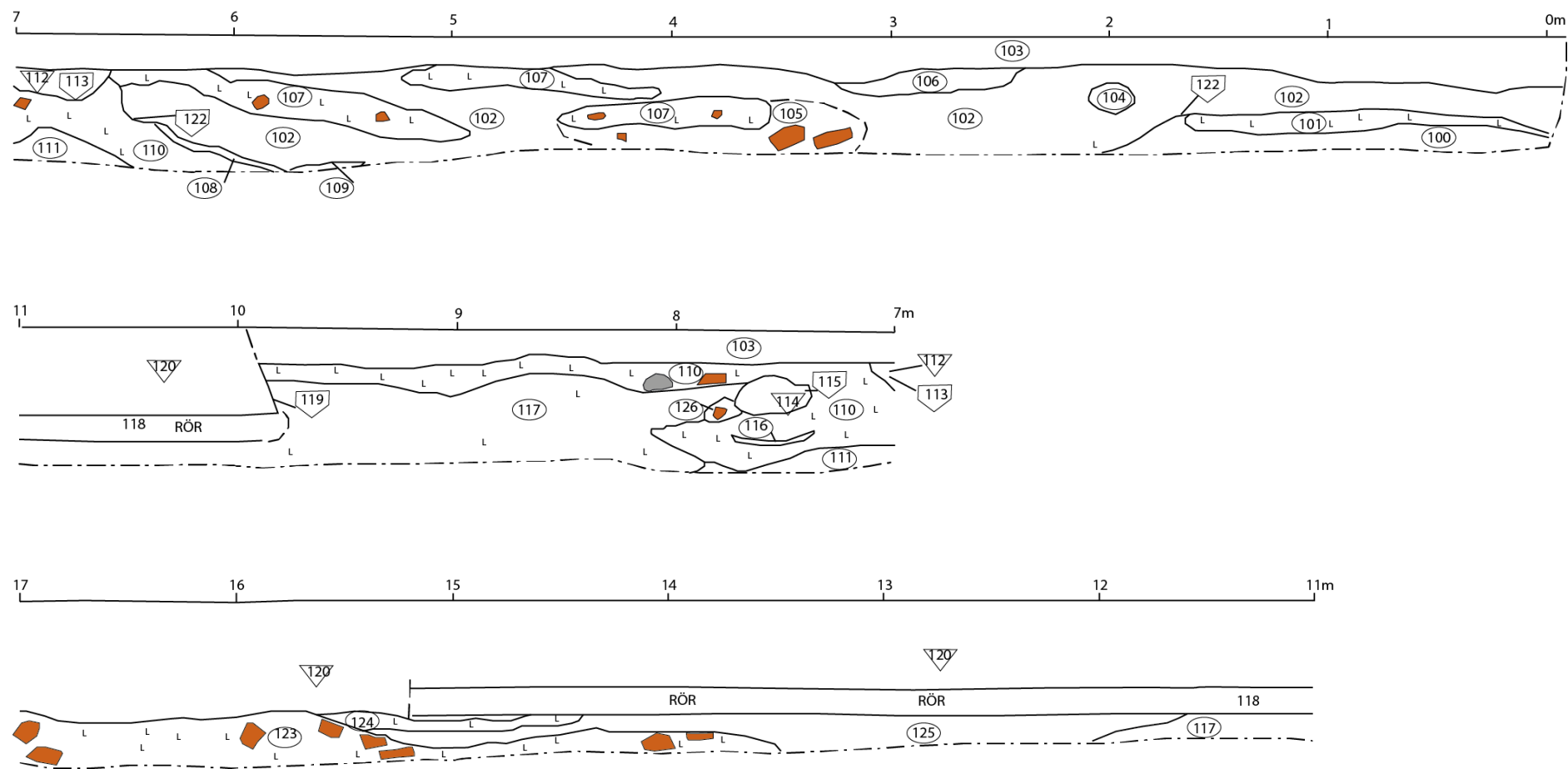
1. Plan- och sektionsritningar
2. Fyndförteckning
3. Makrofossilanalys

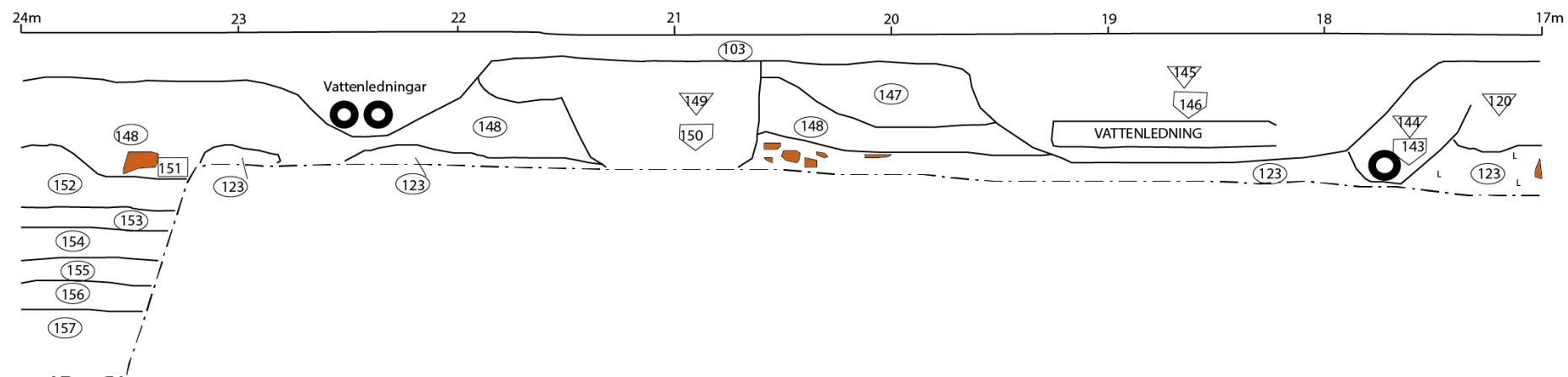
Bilaga 1: Plan- och sektionsritningar

Planritning över schaktet med sektioner markerade i rött och planritningar markerade i blått. © Lantmäteriet

Sektion 121, mellan 0–24 meter. Sett från norr.

Lager/Fyllning

Kontextnr	Tillkomst	Färg	Packningsgrad	Konsistens	Huvudinnehåll	Innehåll	Typ	Tolkningsattribut
100	Konstruktion	Brun	Kompakterad	Torr	Lera	Kalkbruk Tegelflis Tegelkross	Lager	Utjämningslager
101	Konstruktion	Grå Gul	Kompakterad	Torr	Lera	Kalkbruk	Lager	Konstruktionslager
102	Konstruktion	Brun Grå	Kompakterad	Torr	Grus	Kalkbruk Lera Tegelflis	Fyllning	Primär fyllning
103	Konstruktion	Grå Svart	Kompakterad	Torr	Grus		Lager	Konstruktionslager
104	Konstruktion	Gul	Kompakterad	Torr	Lera		Lager	Konstruktionslager
105	Destruktion	Brun Grå	Kompakterad	Torr	Grus	Lera Tegelbrockor	Lager	Raseringslager
106	Konstruktion	Brun Gul		Torr	Grus		Lager	Konstruktionslager
107	Destruktion	Grå Gul	Blockform	Torr	Lera	Kalkbruk Tegelkross Träkol	Lager	Raseringslager
108	Brukning	Svart	Kompakterad	Torr	Träkol		Lager	Brukningslager inne
109	Brukning	Grå	Kompakterad	Fuktig	Sand		Lager	Sandlins

110	Konstruktion	Grå Gul	Kompakterad	Torr	Lera		Lager	Konstruktionslager
111	Brukning	Brun	Blockform	Fuktig	Silt	Lera Träkol	Lager	Odlad jord
113	Destruktion	Brun	Blockform	Fuktig	Lera	Kalkbruk	Fyllning	Sekundär fyllning
114	Destruktion	Brun Grå	Kompakterad	Torr	Silt	Kalkbruk Tegelkross	Fyllning	Sekundär fyllning
116	Brukning	Svart	Lätt att dela	Torr	Träkol		Lager	Brukningsslager ute
117	Destruktion	Brun	Kompakterad	Torr	Lera	Kalkbruk Tegelbrockor Lera	Lager	Raseringslager
120	Konstruktion	Brun Grå Svart	Kompakterad	Torr	Grus	Kalkbruk Lera Tegelflis	Fyllning	Sekundär fyllning
123	Destruktion	Brun Grå Gul	Lätt att dela	Torr	Kalkbruk	Lera Tegelbrockor	Lager	Raseringslager
124	Konstruktion	Gul	Lätt att dela	Fuktig	Lera		Lager	Konstruktionslager
125	Konstruktion	Brun	Blockform	Fuktig	Lera	Tegelkross Träkol	Fyllning	Sekundär fyllning
126	Konstruktion							
144	Konstruktion						Fyllning	Sekundär fyllning
145	Konstruktion						Fyllning	Sekundär fyllning
147	Destruktion	Gul	Kompakterad	Torr	Lera	Kalkbruk Tegelkross	Lager	Raseringslager
148	Konstruktion	Grå	Lätt att dela		Silt	Tegelflis Träkol	Lager	Utgjörningslager
150	Destruktion	Röd	Lucker	Torr	Kalkbruk	Grus Kalkbruk Tegelbrockor Tegelkross	Fyllning	Sekundär fyllning
152	Konstruktion	Grå Gul	Kompakterad		Lera	Kalkbruk Träkol	Lager	Konstruktionslager
153	Brukning	Grå	Lätt att dela	Torr	Lera	Grus	Lager	Raseringslager
154	Destruktion	Grå	Lucker		Lera		Lager	Raseringslager
155	Brukning	Grå	Kompakterad		Lera		Lager	Brukningsslager inne
156	Konstruktion	Gul	Kompakterad		Lera		Lager	Konstruktionslager
157	Brukning	Grå	Kompakterad	Fuktig	Lera		Lager	Odlad jord

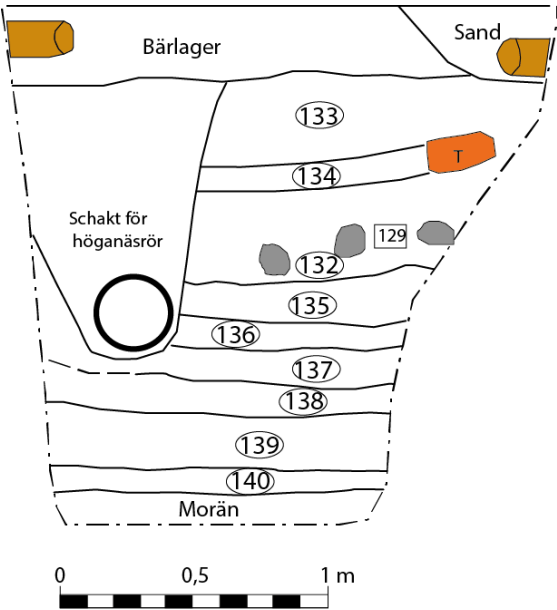
Nedgrävning

Kontextnr	Tillkomst	Tolkning och gruppering	Orientering	Typ	Tolkningsattribut
112	Destruktion	Nedgrävning eventuellt för att ta bort/rasera en byggnad. Plundringsgrop.		Grop	Plundringsgrop
115	Konstruktion	Stenavtryck, det är möjligt att avtrycket kommer av en sten som tidigare ingått i en byggnad, men som sedan raserats och stenen hamnat i lager 117. Ingen medveten konstruktion.		Avtryck	Stenlyft
119	Konstruktion	Ledningsschakt från år 1999	Ö-V	Ledningsschakt	Ledningsschakt
122	Destruktion	Avröjning i syfte att antingen plocka upp byggnadsmaterial från en tidigare raserad byggnad eller för att skapa ett bättre underlag för exempelvis nya byggnader eller en trädgård.		Grop	Avröjning
143	Konstruktion	Nedgrävning för dränering	N-S	Ledningsschakt	
146	Konstruktion	Nedgrävning för vattenledning.	NV-SÖ	Ledningsschakt	
149	Konstruktion	Nedgrävning full av rasering. Möjligen nedgrävning för syll som tagits bort. Mitt över schaktet satt en bit tegelmur i gult tegel med toppmått 0,15 meter under marknivå.		Grop	Avfallsgrop

Sten- och tegelkonstruktion

Kontextnr	Tillkomst	Tolkning och gruppering	Längd	Bredd	Typ	Material	Tolkningsattribut
151	Konstruktion	Tegelkonstruktion bestående av troligen återanvänt tegel, då teglet var fragmenterat och vissa var ej hela. Kan kopplas till de tegelgolv som hittats vid 2012 års grävning.	0,24	0,14	Tegel	Tegel	Golv

Sektion 186. Sett från norr.

Lager/Fyllning

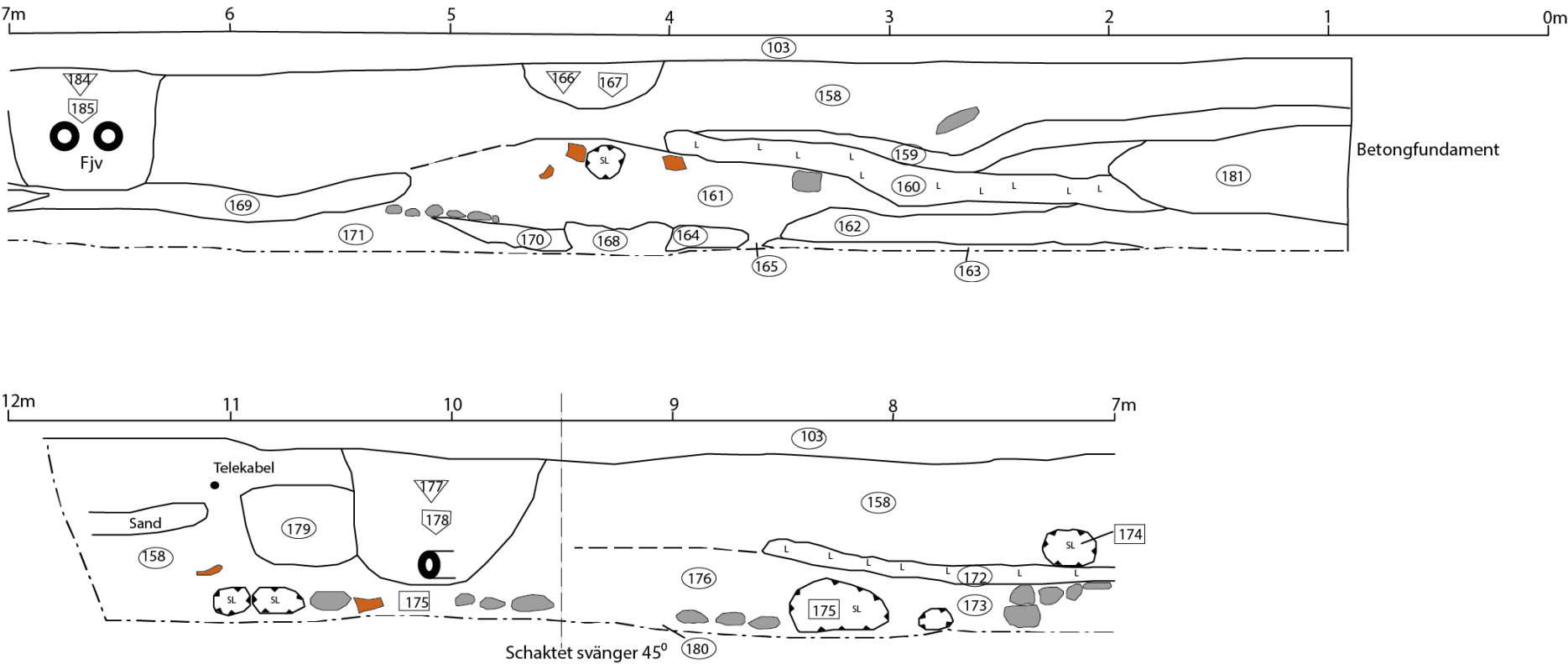
Kontextnr	Tillkomst	Färg	Packningsgrad	Konsistens	Huvudinnehåll	Innehåll	Typ	Tolkningsattribut
132	Konstruktion	Grå	Kompakterad	Fuktig	Lera	Djurben Kalkbruk Tegelkross Träflis	Lager	Utjämningslager
133	Destruktion		Kompakterad		Lera	Lera Tegelbrockor Tegelkross	Lager	Utjämningslager
134	Destruktion	Röd	Lucker	Torr	Kalkbruk	Kalkbruk Tegelbrockor Tegelkross	Lager	Raseringslager
135	Konstruktion	Grå	Kompakterad	Fuktig	Lera	Kalkbruk Djurben Tegelflis	Lager	Utjämningslager
136	Konstruktion	Gul		Torr	Lera	Träkol	Lager	Konstruktionslager
137	Brukning	Brun	Kompakterad	Fuktig	Lera		Lager	Brukningsslager ute

138	Brukning	Brun	Kompakterad	Fuktig	Lera	Bränd lera Djurben Lera Träkol	Lager	Brukning lager ute
139		Brun	Kompakterad	Fuktig	Lera	Träflis	Lager	Brukning lager ute
140	Konstruktion	Grå	Kompakterad	Fuktig	Lera		Lager	Konstruktionslager

Sten- och tegelkonstruktion

Kontextnr	Tillkomst	Tolkning och gruppering	Orientering	Typ	Material	Materialstorlek	Tolkningsattribut
129	Konstruktion	Stenpackning. Sten i varierad storlek.	N-S	Sten	Natursten	0,30 - 0,10	Stenpackning

Sektion 183. Sett från söder.

Lager/Fyllning

Kontextnr	Tillkomst	Färg	Packningsgrad	Konsistens	Huvudinnehåll	Innehåll	Typ	Tolkningsattribut
103	Konstruktion	Grå Svart	Kompakterad	Torr	Grus		Lager	Konstruktionslager
158		Grå	Kompakterad		Lera	Kalkbruk Lera Tegelkross Träkol	Fyllning	Sekundär fyllning
159	Destruktion	Grå	Lätt att dela		Lera	Bränd lera Träkol	Lager	Avfallsdeposition

160	Konstruktion	Grå Gul	Kompakterad		Lera	Träkol	Lager	Konstruktionslager
161	Destruktion	Grå	Kompakterad		Lera	Grus Kalkbruk Tegelbrockor Tegelkross Träkol	Lager	Raseringslager
162	Destruktion	Grå	Kompakterad		Lera	Kalkbruk Träkol	Lager	Avfallsdeposition
163	Konstruktion	Gul	Kompakterad		Lera		Lager	Konstruktionslager
164	Konstruktion	Gul	Kompakterad		Lera		Lager	Konstruktionslager
165	Konstruktion	Grå	Kompakterad		Lera	Träkol	Lager	Konstruktionslager
167	Destruktion	Grå	Lucker		Kalkbruk	Grus Kalkbruk Tegelbrockor	Fyllning	Primär fyllning
168	Destruktion	Grå	Kompakterad		Silt	Träkol	Fyllning	Sekundär fyllning
169	Konstruktion	Grå	Kompakterad		Lera		Lager	Konstruktionslager
170	Konstruktion	Grå Gul	Kompakterad		Lera		Lager	Konstruktionslager
171	Konstruktion	Grå	Kompakterad		Lera	Kalkbruk Tegelkross Träkol	Lager	
172	Konstruktion	Gul Grå	Kompakterad		Lera		Lager	Brukningslager inne
173	Konstruktion	Grå	Lätt att dela		Lera	Tegelkross Träkol	Lager	Utgjämningsslager
176	Konstruktion	Grå	Kompakterad		Lera	Kalkbruk Lera Tegelkross Träkol	Lager	Utgjämningsslager
178	Konstruktion						Fyllning	Primär fyllning
179	Destruktion	Grå	Lätt att dela		Kalkbruk	Grus Kalkbruk Tegelbrockor Tegelkross	Lager	Avfallsdeposition
180	Konstruktion	Grå	Kompakterad		Lera	Träkol	Lager	Utgjämningsslager
181	Konstruktion	Brun			Grus		Fyllning	Primär fyllning
184		Brun	Lucker		Sand		Fyllning	Primär fyllning

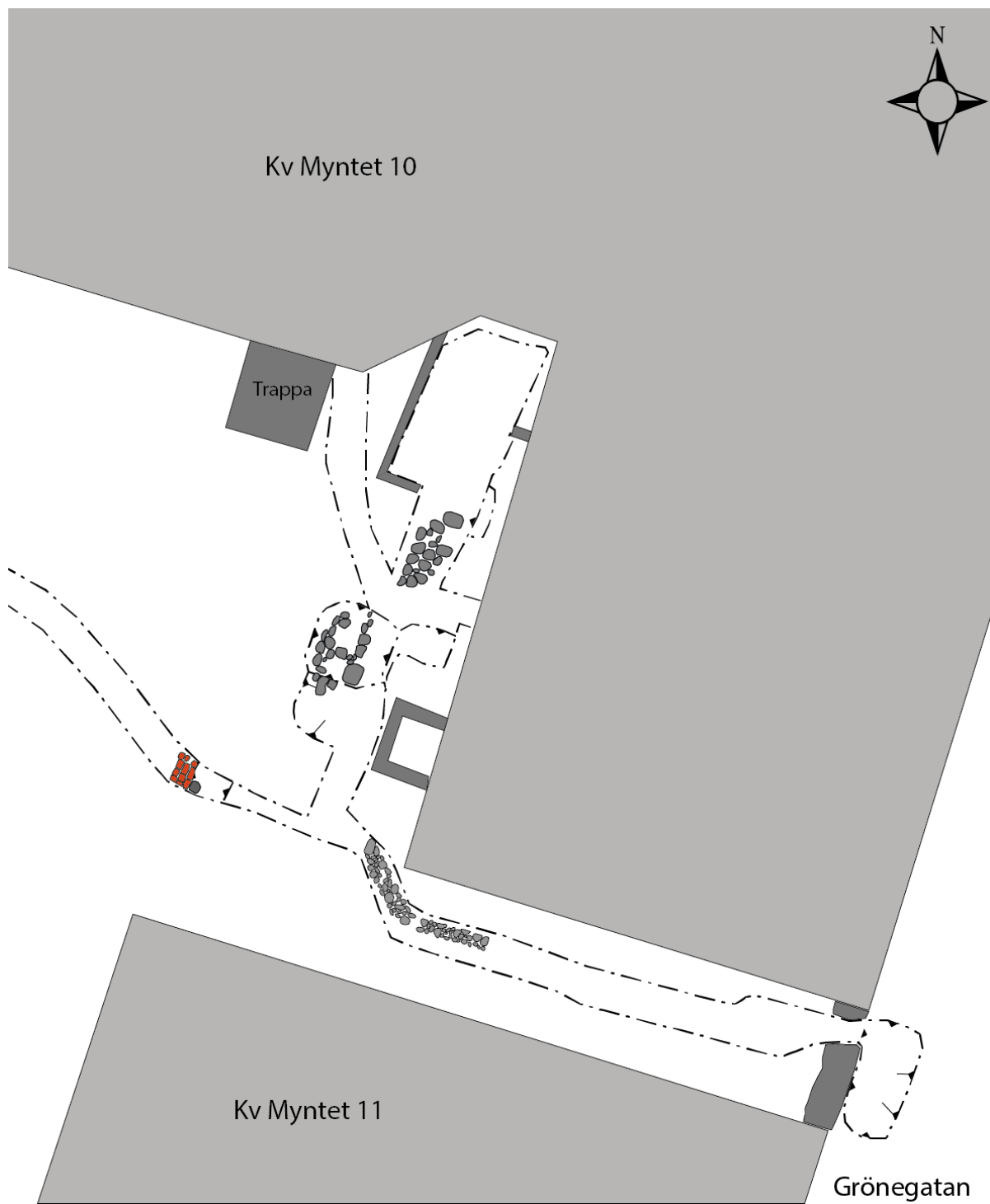
Nedgrävning

Kontextnr	Tillkomst	Tolkning och gruppering	Orientering	Typ	Tolkningsattribut
166	Konstruktion	Nedgrävning eller möjligen koncentration av raseringsmaterial. Kan ha tillkommit vid ledningsgrävning.		Grop	Avfallsgrop
177	Konstruktion		Ö-V	Ledningsschakt	

185	Konstruktion	Nedgrävning för Fjv	N-S	Ledningsschakt	
-----	--------------	---------------------	-----	----------------	--

Sten- och tegelkonstruktion

Kontextnr	Tillkomst	Tolkning och gruppering	Typ	Material	Materialstorlek	Tolkningsattribut
174	Konstruktion	En liten bit av en stenläggning. I väst låg två större stenare i NS riktning som en "tröskel" och åt öster låg mindre sten som en stenpackning, dessa hade dock brutits av en fjärrvärmeledning som dragits. Dessa stenar kunde inte dokumenteras på andra sidan fjärrvärmen.	Sten	Natursten	0,10–0,25 m	Stenläggning
175	Konstruktion	Stenläggning som låg nästan i botten av schaktet. Den var bruten av schaktet från grävningen år 2012. Stenpackningen kunde följas i 3 meter fram till schaktets slut i NV. Denna stenpackning hör möjligen ihop med stenpackningen med kontext 129 som låg längre in på gården.	Sten	Natursten	0,10–0,30 m	Stenläggning

Planritning över schaktet med tegelgolvet samt stenläggningarna inritade. © Lantmäteriet

Bilaga 2: Fyndförteckning KM 98103:1–10

Fyndnr	Kontextnr	Material	Sakord	Antal	Vikt (g)	Typ	Del
1	215	Keramik	Fat	1	12	Yngre rödgods (BIIb)	Buk
1	215	Keramik	Kanna	1	68	Yngre rödgods (BIIb)	Hänkel
2	127	Keramik	Kärl	1	13	Yngre rödgods (BIIb)	Buk
2	127	Keramik	Kärl	1	15	Yngre rödgods (BIIb)	Botten
2	127	Bränd lera	Kritpipa	1	2		Huvud
3	217	Bränd lera	Kritpipa	1	3		Skaft
4	220	Keramik	Trebensgryta	1	8	Yngre rödgods (BIIb)	Botten
4	220	Keramik	Kärl	1	28	Östersjöformtyp (AII)	Mynning
4	220	Keramik	Kärl	1	31	Yngre rödgods (BIIb)	Botten
5	130	Keramik	Kärl	1	11	Östersjöformtyp (AII)	Buk
5	130	Järn	Hästske	1	34		
6	139	Keramik	Kärl	1	34	Östersjöformtyp (AII)	Mynning
6	139	Keramik	Kärl	2	36	Östersjöformtyp (AII)	Buk
6	139	Keramik	Kärl	1	32	Östersjöformtyp (AII)	Botten
7	138	Keramik	Kärl	1	10	Östersjöformtyp (AII)	Mynning
7	138	Keramik	Kärl	2	28	Östersjöformtyp (AII)	Buk
8	142	Keramik	Kärl	1	13	Östersjöformtyp (AII)	Buk
9	158	Keramik	Kärl	1	12	Yngre rödgods (BIIb)	Buk
9	158	Bränd lera	Kritpipa	1	4		Skaft
9	158	Keramik	Skål	1	28	Yngre rödgods (BIIb)	Botten
9	158	Keramik	Fat	1	9	Yngre rödgods (BIIb)	Buk
9	158	Keramik	Trebensgryta	2	16	Yngre rödgods (BIIb)	Buk
9	158	Bränd lera	Kritpipa	1	2		Skaft
9	158	Glas	Dricksglas	1	3	Passglas	
9	158	Keramik	Skål	1	32	Yngre rödgods (BIIb)	Botten
9	158	Keramik	Skål	1	10	Yngre rödgods (BIIb)	Mynning
9	158	Keramik	Skål	1	14	Yngre rödgods (BIIb)	Handtag
9	158	Keramik	Skål	1	4	Yngre rödgods (BIIb)	Buk
10	165	Keramik	Kärl	1	6	Äldre rödgods (BIIa)	Buk

Makroskopisk analys av jordprover från kvarteret Myntet 10, Lund

Teknisk rapport

Jens Heimdahl, Arkeologerna – Statens historiska museer 2021-03-02

Bakgrund

Under den arkeologiska undersökningen vid kvarteret Myntet 10 i Lund (Projekt A_2020_0063, Lst dnr 431-20104-2020) insamlades två jordprover för makroskopisk analys med fokus på växtrester. Provtagningen skedde i kulturlager i en sektion (beskriven i ritning 5) att ett utjämningslager med en brukshorisont under en stenläggning (prov 1) samt ett humöst lager från en gårdssyta (prov 2). Målsättningen med den makroskopiska analysen har varit att försöka spåra aktiviteter och miljöer inom den undersökta lämningen i syfte att komplettera och pröva de arkeologiska tolkningarna.

Metod och källkritik

Provtagningen genomfördes av arkeologerna under utgrävningen. Inkomna till laboratoriet preparerades proverna genom flotation enligt metod beskriven av Wasylikowa (1986) och våtsiktades i siktar med minsta maskstorlek 0,25 mm. Även den kvarvarande flotationsresten av tyngre minerogent material våtsiktades och genomsöktes. Efter floteringen samlades provet upp och förvarades fuktigt i en tillsluten plastpåse till dess det analyserades. Identifieringen av materialet skedde under ett stereomikroskop med 7–60 gångers förstoring. I samband med bestämningarna utnyttjades litteratur (främst Von Jacomet 2006 och Cappers m. fl. 2012) samt referenssamlingar av recenta fröer. Den makroskopiska analysen har främst behandlat växtmakrofossil (som inte är ved eller träkol), men även puppor, fekalier, smältor, slagg, ben mm har eftersökts. Fröer och frukter har räknats till antal, men vid förekomster av mer än 100 st har en delmängd räknats och den totala mängden uppskattats utifrån detta.

De provtagna brukslagren definierats med skarpa kontakter mot moderna fyllnader eller markbeläggningar som visar att den postdepositionella bioturbationen varit begränsad, och i de flesta fall försumbar. Materialet bedöms huvudsakligen ligga *in situ* sedan övergivandet och eventuell omlagring av material har således skett *innan* depositionstillfället. I vissa lager kan postdepositionell bioturbation ha skett genom nedträngning av växtrötter men detta verkar inte nämnvärt ha påverkat det makrofossila innehållet i dessa lager. De oförkolnade fröer som påträffades var hårt slitna och speglar ingen yngre flora.

Analysresultat

I resultattabellen har en del av materialet (det som inte är förkolnade fröer och frukter) kvantifierats enligt en grov relativ skala 1–3 prickar, där 1 prick innebär förekomst av enstaka (ca 1–5 st.) fragment i hela provet. 2 prickar innebär att materialet är vanligt – att det i stort sett hittas i alla genomletningar av de subsamlingar som görs. 3 prickar innebär att materialet är så vanligt att de kan sägas vara ett av de dominerande materialen i provet och man hittar det var man än tittar. Förkolnat och oförkolnat material har separerats i tabellerna.

Myntet 10 A_2020_0063		PM	1	2
		A	132	138
		Kontext	Bruk under stenläggning	Lager på gårdsplan
		Analyserad vol. I	1,5	1,9
	Vedartade växter	Obränt träflis och bark (0-3)		•••
		Träkol	•••	•••
	Köksavfall	Hasselnötsskal (<i>C. avelana</i>)		••
		Däggdjurs- och fågelben	••	
		Fiskben och -fjäll	•••	
Oförkolnade fröer				
	Slankstarr-typ	<i>Carex flacca</i> -typ		3
	Knaggelstarr-typ	<i>Carex flava</i> -typ		12
	Svinmålla-typ	<i>Chenopodium album</i> -type		4
	Korndådra	<i>Neslia paniculata</i>		1
	Tiggarranunkel	<i>Ranunculus sceleratus</i>		104
	Hallon	<i>Rubus idaeus</i>		1
Förkolnade fröer				
	Havre	<i>Avena cf. sativa</i>	3	1
	Sädeskorn (ospec.)	Cerealiea indet		1
	Skalkorn	<i>Hordeum vulgare</i> ssp. <i>vulgare</i>	1	1
	Råg	<i>Secale cereale</i>	3	
Odlat	Brödvete	<i>Triticum aestivum</i>	1	

Diskussion

Bevanrandegraden i de två proverna var mycket olikartad. I provet från brukslagret under stenläggningen var inget oförkolnat organiskt material bevarat. Detta är typiskt för material som en längre tid legat nära en markyta, blivit exponerad för syretillförsel och utsatt för biologisk nedbrytning. Bevarandet i det humösa gårdslagret var betydligt bättre. Här har materialet legat i relativt syrefri miljö utan nämnvärd biologisk aktivitet.

Brukshorisonten under stenläggningen, prov 1

Innehållet i denna jord speglar ett typiskt köksavfall med spisaska i form av förkolnad säd samt rikligt med rester av fiskrensning och slaktavfall i form av ben från däggdjur och fågel. Om horisonten under stenläggningen tillkommit vid brukandet av denna så visar detta att stenläggningen troligtvis legat i direkt anslutning till ett kök, och att tillredningen av mat förmodligen också pågått ute på den stenlagda ytan.

Sammansättningen av säden är bred och alla fyra sädesslag är representerade. Om en kronologisk karaktär skall bedömas utifrån denna sammansättning så kan dominansen av råg och havre peka mot att materialet är från 1300-tal eller senare, men en tidigare datering är också fullt möjlig.

Humöst lager på gårdsyta, prov 2

Vid sidan om sand och silt utgörs detta lager främst av fragmenterad träflis och träkol. Bland frömaterialen dominerar ogräs som tiggarranunkel vilket är typiskt för fuktiga miljöer. I stadsmiljöer

brukar denna växt bl.a. trivas i diken. I jorden finns också inslag av starrfrukter som kan tolkas som att en del av jorden består av stalldynga, och ytterligare inslag utgörs av köksavfall i form av hasselnötsskal och förkolnad säd. Sammansättningen av material kan tolka som en fuktig bakgårdsyta med köksavfall och en del stalldynga, kanske en plats där grisar bökat.

Referenser

- Cappers, R. T. J., Bekker, R. M. & Jans, J. E. A., 2012: *Digital Seed Atlas of the Netherlands*, (2nd edition). Groningen Institute of Archaeology. Groningen
- Von Jacomet, S., 2006: *Identification of cereal remains from archaeological sites*. 2nd ed. IPAS Basel University, Basel
- Wasylikowa, K., 1986: Analysis of fossil fruits and seeds. I Berglund, B. E. (ed.): *Handbook of Holocene Palaeoecology and Palaeohydrology*. John Wiley & Sons Ltd. 571-590

2021

- 2021:1 Botanicum 15, Lund. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2016. Aja Guldåker.
- 2021:2 Hustoftagårdens halmtak. Hustofta 3:6. Höganäs kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2020. Henrik Borg.
- 2021:3 Kv Paradis 51, RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2018. Adam Hultberg.
- 2021:4 Hörby kyrka, Hörby socken, Hörby kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan. Carita Melchert.
- 2021:5 Sankt Måns 21. /RAÄ Lund 73:1/. Lämningsnr L1988:5459. Lunds stad & kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning samt. schaktningsövervakning 2020. Sofia Lindberg.
- 2021:6 Kv Sankt Thomas 39, Lund. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/Lämningsnr L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning, geoteknik 2018. Aja Guldåker.
- 2021:7 Clemenstorget. RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019–2020. Linnea Lidh.
- 2021:8 Kv Myntet 10, Lund. RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Linnea Lidh.